

Asia: VN/1364/2021

Ehdotus kulttuuriperintöstrategiaksi

Lausunnonantajan lausunto

Mikä on näkemyksenne strategian tavoitteista ja toimenpidelinjauksista yleisesti?

Suomen kulttuuriympäristöstrategian laatiminen on tärkeää ja merkityksellistä. Se ohjaa kulttuuriperintöön liittyvää toimintaa ja työtä.

Strategian tavoitteet ovat linjassa sen kanssa kuinka nyky-yhteiskunta ja sen haasteet hahmotetaan. Vastuullisuuden ja kestävyysperäänkuuluttaminen kaikkien yhteisenä asiana on keskeistä ja ajankohtaista. Erityisesti tässä ajassa tärkeää on tuoda esille myös kulttuuriperintöön liittyvät oikeudet.

Mikä on näkemyksenne strategian tavoitteista ja toimenpidelinjauksista oman toimialanne tai tehtävänne näkökulmasta?

Alueellisten vastuumuseoiden rooliin kuuluu toimia laajasti kumppanina, yhteistyötahona, asiantuntijana ja viranomaisena aineettomaan, aineelliseen ja digitaaliseen kulttuuriperintöön kuuluvissa asioissa. Museoiden kasvava yhteiskunnallinen rooli mahdollistajana hankkeille sekä asiantuntijana suojeluun ja käyttöön liittyvissä asioissa on keskeistä. Museo on usein se organisaatio kulttuuriperintöön liittyvissä hankkeissa, joka on instituutiona pysyvä ja jonne tieto tallentuu.

Kulttuuriperintöön liittyvää alueellista ja kansallista arvokeskustelua tarvitaan kipeästi. Esimerkiksi kasvava määrä tuulivoimahankkeita vaikuttaa kulttuuriympäristöömme ja maisemaan suuresti.

Luvussa 3.1 kulttuuriperinnön toimijakentän kuvauksessa museoiden roolin kuvaaminen jää alueellisen vastuumuseon näkökulmasta ohueksi. Museot ovat muutakin kuin kunnallisia lähipalveluja.

Miten eri toimijoita voidaan tukea kulttuuriperinnön tietoisuuden ja arvostuksen kasvattamisessa?

Mitkä ovat ilmastonmuutoksen tällä hetkellä havaittavissa olevat muutokset kulttuuriympäristössä?

Kommenttinne lukuun 5.1

Yhdenvertainen oikeus kulttuuriperintöön tuodaan hyvin esille. Museon näkökulmasta katsottuna paikallisesti tehtävällä kulttuuriperintötyöllä on erittäin suuri merkitys ja vaikutus vaalimisen, säilymisen ja identiteetin rakentamisen kannalta. Taloudellisten resurssien osoittaminen tulee olla riittävää eri tasoilla ja tavoilla toteutetussa työssä. Myös tiedeyhteisö on huomioitu osana toimenpidelinjauksia, mikä on hyvä asia.

Kommenttinne lukuun 5.2

Kulttuuriympäristöjen kestävä hoito ja huomiointi esimerkiksi erilaisissa maankäyttöä koskevia hankkeita suunniteltaessa ja toteutettaessa on haasteellista. Yhteisen keskustelun puute arvokysymyksistä puuttuu esimerkiksi tuulivoimahankkeiden osalta. Korjausrakentamisen asiantuntijoista on maassa suuri pula mikä heijastuu myös ilmastotavoitteellisiin säilyttäviin ja korjaaviin rakentamishankkeisiin. Riittävän rahoituksen osoittaminen onkin tärkeää toimien onnistumiselle.

Kommenttinne lukuun 5.3

Kulttuuriperintökasvatus pitää saada koko ihmiseloa läpileikkaavaksi asiaksi, jossa arvostus kulttuuriperintöä kohtaan opitaan jo varhain ja siitä nautitaan myös vanhuudessa. Kulttuuriperintökasvatuksessa on erityisen tärkeää paikallinen ja alueellinen taso millä vaikutetaan paikallisidentiteettiin ja muun muassa lasten ja nuorten oman lähiympäristönsä ja sen kulttuuripiirteiden havainnointiin, ymmärtämiseen ja arvostukseen. Yhteistyön kehittäminen ja turvaaminen tutkimusta tekevien tahojen ja museoiden välillä on keskeistä ja mahdollistaa paremman yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tehdyille kulttuuriperintöön liittyville hankkeille esimerkiksi näyttelyiden muodossa.

Kommenttinne lukuun 5.4

-

Mikä on näkemyksenne strategian yhteiskunnallisista ja taloudellisista vaikutuksista?

Kulttuuriperinnön merkitys henkisenä ja kulttuurisena pääomana on suuri. Sen arvostuksen ja säilymisen takaamiseen ja tietoisuuden lisäämiseen tarvitaan runsaasti julkista rahallista panostusta monin eri toimin.

On tärkeää, että tietoisuutta kulttuuriperinnön arvojen huomioimisesta taloudellisen toiminnan yhteydessä saataisiin kasvatettua. Kulttuuriperinnön suojelemisen ja säilyttämisen kannalta olisi hyvä keskustella siitä, milloin kulttuuriset arvot ovat niin suuret, että ne voittavat taloudelliset.

Mahdolliset muut strategiaehdotusta koskevat huomionne.

-

Strategian valmistumisen jälkeen on tarkoitus laatia erillinen toimeenpanosuunnitelma. Pidättekö tätä tärkeänä? Jos kyllä, niin miksi?

Toimeenpanosuunnitelman tekeminen strategiaan pohjautuen on erittäin tärkeää, jotta työ kulttuuriperinnön eteen voi kehittyä suunnitellulla tavalla.

Millaisia osallistamisen tapoja haluaisitte toimeenpanosuunnitelman laatimisessa käytettävän?

Näen, että museot keskeisinä kulttuuriperintötyötä monipuolisesti tekevinä organisaatioina olisivat luonnollisia yhteistyökumppaneita suunnitelman laatimisessa. Tapojen tulisi olla sellaisia, että tahoilla ympäri Suomen olisi mahdollisuus halutessaan osallistua ja vaikuttaa.

Millaisena näkisitte oman tai edustamanne tahon roolin strategian toimeenpanossa?

Museoiden rooli kulttuuriperintötyössä on keskeistä. Alueellisten vastuumuseoiden työn sisällöstä ja ajasta suuri osa kohdistuu monipuolisesti erilaisiin kulttuuriperintöön liittyviin hankkeisiin, yhteistyöhön, näyttelyihin ja lausuntotyöhön.

Kallio-Seppä Titta
Tornionlaakson maakuntamuseo